

FIȘA DISCIPLINEI

*Misteriologia vieții Bisericii primare – O perspectivă noutestamentară /
The Misteriology of the Primary Church Life - A New Testament Perspective*

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclul de studii	Masterat
1.6. Programul de studii / Calificarea	<i>Pastorație și viață liturgică</i>
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei			<i>Misteriologia vieții Bisericii primare – O perspectivă noutestamentară / The Misteriology of the Primary Church Life - A New Testament Perspective</i>				Codul disciplinei	OMR7001
2.2. Titularul activităților de curs					Pr. prof. emerit dr. Stelian Tofană			
2.3. Titularul activităților de seminar					Pr. prof. emerit dr. Stelian Tofană			
2.4. Anul de studiu	1	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DSIN	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					8
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					40
3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					32
3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)					5
3.5.5. Examinări					2
3.5.6. Alte activități [de ex.: comunicare bidirecțională cu titularul de disciplină / tutorele]					7
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				94	
3.8. Total ore pe semestru				150 (94+56)	
3.9. Numărul de credite				6	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Familiarizare prealabilă cu metodologia studiului biblic și teologic (hermeneutică, exegeză, istorie bisericească)
4.2. de competențe	- Capacitatea de a lucra cu surse primare (texte biblice în traducere sau original, izvoare patristice) și secundare (literatură teologică, studii istorice). - Abilități elementare de analiză critică, redactare academică și utilizare a instrumentelor de cercetare biblică și teologică. - Competență în interpretarea și corelarea datelor biblice cu contextul istoric și teologic al Bisericii primare. - Deschidere către abordarea interdisciplinară și dialogul teologic.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	• Sala de curs dotată cu echipament multimedia (videoproector, calculator/laptop, conexiune la internet) pentru prezentări interactive și accesarea resurselor electronice. • Acces la platforma e-learning (Teams), unde să fie puse la dispoziția studenților materialele de curs, bibliografia, resursele auxiliare și anunțurile relevante. • Posibilitatea participării la conferințe, webinarii sau activități de cercetare interdisciplinară, pentru stimularea dialogului și a implicării în tematica misterilogică.
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	• Accesul studenților la bibliografia obligatorie și suplimentară, în format tipărit și electronic, necesară activităților seminariale. • Sală de seminar amenajată pentru lucru colaborativ, dotată cu echipament multimedia pentru prezentări și dezbateri interactive. • Participarea activă a studenților în analiza și dezbaterile textelor, precum și pregătirea prealabilă a temelor și studiilor de caz propuse.

6. Competențele specifice acumulate¹

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

Aplică principiile eticii și integrității științifice în activitățile de cercetare

- Aplică principiile etice fundamentale și legislația în domeniul cercetării științifice, inclusiv în ceea ce privește aspectele legate de integritatea cercetării
- Efectuează, revizuieste sau raportează cercetări, evitând comportamentele greșite, cum ar fi fabricarea, falsificarea și plagiatul

Redactează lucrări științifice, academice și documentație tehnică

- Redactează și editează texte științifice, academice sau tehnice pe diferite teme

Gestionează dezvoltarea profesională personală

- Își asumă responsabilitatea pentru învățarea pe tot parcursul vieții și dezvoltarea profesională continuă
- Se implică în activități de învățare pentru a sprijini și actualiza competențele profesionale
- Identifică domeniile prioritare pentru dezvoltarea profesională pe baza unei reflecții cu privire la propria practică și prin contactul cu omologii și cu părțile interesate

Gândește în mod abstract

- Demonstrează capacitatea de a utiliza concepte pentru a crea și înțelege generalizările și de a le corela sau conecta la alte elemente, evenimente sau experiențe

Dezvoltă rețele profesionale cu cercetători

- Dezvoltă alianțe, contacte sau parteneriate și realizează schimburi de informații cu alte persoane
- Promovează colaborările integrate și deschise în cadrul cărora diferite părți interesate creează în comun inovații și cercetare cu o valoare comună. Își creează profilul sau marca personală și se face vizibil(ă) și accesibil(ă) în medii de relaționare față în față și online

Gestionează publicații deschise

- Este familiarizat(ă) cu strategiile de publicare deschisă, cu utilizarea tehnologiei informației pentru a sprijini cercetarea, precum și cu dezvoltarea și gestionarea sistemelor actuale de informații privind cercetarea (CRIS) și a arhivelor instituționale. Furnizează consiliere privind acordarea licențelor și drepturile de autor, utilizează indicatori bibliometrici și măsoară și raportează impactul cercetării

Predă texte religioase

- Predă conținutul și metodele de interpretare a textelor religioase pentru a facilita învățarea spirituală sau teologică

Desfășoară activități de caritate

- Desfășoară activități pentru cauzele caritabile sau desfășoară o activitate independentă legată de serviciile comunitare, cum ar fi furnizarea de hrană și adăpost, desfășurând activități de strângere de fonduri pentru cauze caritabile, cautând sprijin pentru acțiunile caritabile și alte servicii caritabile

Promovează activități religioase

- Promovează evenimentele, participarea la servicii religioase și ceremonii și participarea la tradiții și festivități religioase în comunitate pentru a consolida rolul jucat de religie în comunitatea respectivă

Efectuează misiuni religioase

- Efectuează misiuni, dezvoltate într-un context religios, în țări străine pentru acordarea ajutor și desfășurarea de activități de caritate, pentru a-i învăța pe localnici despre religie și pentru a înființa organizații religioase în zona misiunii

Îndrumă în vederea convertirii

- Îndrumă persoanele care doresc să-și schimbe credința în procesele legate de convertirea la o anumită religie, în dezvoltarea lor religioasă pe noua cale religioasă și efectuarea convertirii în sine

Aplică principii de gestionare a conflictelor

- Își asumă responsabilitatea pentru tratarea tuturor plângerilor și a litigiilor, manifestând empatie și înțelegere pentru soluționare
- Aplică toate protocoalele și procedurile de responsabilitate socială
- Abordează o situație de risc de probleme în mod profesional cu maturitate și empatie

Aplică cunoștințe de filozofie, etică și religie

- Evaluează consecințele și impactul ideilor, oportunităților și acțiunilor
- Evaluează consecințele morale și etice ale acțiunilor
- Urmărește valorile etice și credințele religioase
- Actionează în conformitate cu valorile etice și religioase
- Aplică o școală filosofică de gândire

Competențe transversale	<i>Aplică cunoștințe de filozofie, etică și religie</i> • Studentul va fi capabil evaluează consecințele și impactul ideilor, oportunităților și acțiunilor • Studentul va fi capabil evaluează consecințele morale și etice ale acțiunilor • Studentul va fi capabil urmărește valorile etice și credințele religioase studentul va fi capabil acționează în conformitate cu valorile etice și religioase • Studentul va fi capabil aplică o școală filosofică de gândire
--------------------------------	--

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Dobândirea unei înțelegeri avansate și critice a misterilogiei Bisericii primare, din perspectivă noutestamentară, cu integrarea metodelor de cercetare interdisciplinară și aplicarea acestora în analiza textelor fundamentale, contextelor istorice și implicațiilor teologice.
7.2 Obiectivele specifice	• Analiza comparativă a conceptului de „mister/taină” în textele Noului Testament și în viața Bisericii primare. • Dezvoltarea abilității de a utiliza instrumente exegetice, istorico-teologice și hermeneutice pentru interpretarea surselor primare și secundare referitoare la misterilogia creștină. • Înțelegerea și evaluarea critică a evoluției dogmei misterilogice în contextul dezvoltării Bisericii și a teologiei creștine timpurii. • Exersarea competenței de a elabora studii și prezentări academice, precum și de a susține dezbateri pe teme de misterilogie noutestamentară. • Aplicarea cunoștințelor dobândite în contexte interdisciplinare, de cercetare, consultanță și educație teologică avansată.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere. Misteriologia sacramentelor în Biserica primară	Prelegere interactivă, discuție introductivă	Prezentarea temei, scopurilor și metodologiei cursului
2. Prefigurarea și simbolismul tipologic al Botezului ca taină a Bisericii creștine (Fac 7; Ieș 14; Lev 12,3; 1 Cor 10,1-2)	Prelegere, analiză biblică, prezentare vizuală	Corelarea textelor VT și NT privind prefigurările Botezului
3. Botezul Înaintemergătorului Domnului și Botezul creștin (In 3,26-28; Gal 3,26-28; Rom 6,4-11)	Prelegere, analiză exegetică, discuție tematică	Distincții și continuități între cele două tipuri de botez
4. Pedobaptismul în Biserica primară. Argumentare biblică (Fac 16; Fac 17,19 ș.u.; Col 2,11-12; 1 Pt 3,20-21)	Prelegere, studiu de caz, prezentare critică	Analiza argumentelor biblice și istorice privind pedobaptismul
5. Taina Mirungerii: prefigurare, instituire și ambiguități în practicarea ei (Fac 28,11-18; Ioil 3,1-5; 1 Reg 10,1; In 7,38-39; Fap 8,14-16; Fap 19,1-6; 2 Cor 1,21-22; 1 In 2,20.26-27)	Prelegere, analiză comparativă, discuție	Abordare biblică, patristică și practică contemporană
6. Taina Mărturisirii păcatelor: instituire, confuzii și efecte (Mt 3,1-3; Lc 3,10-14; Mt 18,18; In 20,10-23; Fap 19,18)	Prelegere, studiu biblic, exemplificări pastorale	Expunerea evoluției și a fundamentului biblic al Tainei
7. Instituirea Tainei Euharistiei: azimă sau pâine dospită? Ambiguități în relatarea evangheliștilor (Ieș 16,2-7; Mt 26,26-29 și par.; In 19-20)	Prelegere, analiză exegetică, studiu comparativ	Analiză critică a textelor privind instituirea Euharistiei
8. Taina Euharistiei: controversă iudaică și „scandal” în practica primilor creștini (In 6; 1 Cor 10-11)	Prelegere, studiu de caz, discuție teologică	Rolul Euharistiei în viața și identitatea primilor creștini
9. Hirotonia apostolilor (Mt 4; Mt 10; In 20,19-23)	Prelegere, analiză narativă, dezbateri	Fundamentele biblice și implicațiile ecleziale ale hirotoniei

10. Hirotonia și taina succesiunii apostolice (In 20,19-23; 1 Tim 3-5; 2 Tim 1-3)	Prelegere, analiză istorică, discuție critică	Examinarea practicilor și teologiei succesiunii apostolice
11. Taina Cununii și familia în societatea modernă (Fac 2,18-24; Mt 19,5-6; Efes 5,25-33)	Prelegere, analiză biblică, reflecție aplicativă	Relevanța biblică și contemporană a Tainei Cununii
12. Anticiparea Tainei Sfântului Maslu în Vechiul Testament (Num 28,12; Ieș 30,24-33; Ieș 40,9; 1 Reg 15-16)	Prelegere, analiză tematică, discuție aplicată	Prefigurări ale Maslului în Vechiul Testament și tradiție
13. Taina Sfântului Maslu: originea tainei sau confuzie liturgică? (Mc 6,13 ș.u.; Iac 5,14-15; Fap 19)	Prelegere, analiză istorică, studiu de caz	Clarificări biblice, istorice și liturgice asupra Maslului
14. Concluzii. Sinteza misterologiei sacramentale în Biserica primară	Prelegere de sinteză, reflecție, discuție finală	Evaluare globală, direcții de cercetare și aplicații pastorale

Bibliografie

1. Lucrări fundamentale de teologie sacramentală

- **Chauvet, Louis-Marie.** *Symbol and Sacrament: A Sacramental Reinterpretation of Christian Existence*. Translated by Madeleine M. Beaumont and Patrick Madigan, SJ. Collegeville, MN: Liturgical Press, 1995.
- **Boersma, Hans.** *Heavenly Participation: The Weaving of a Sacramental Tapestry*. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2011.
- **Moore-Keish, Martha, and Farwell, James W., eds.** *T&T Clark Handbook of Sacraments and Sacramentality*. London: T&T Clark, 2024.
- **Nutt, Roger W.** *General Principles of Sacramental Theology*. Washington, D.C.: Catholic University of America Press, 2017.

2. Studii biblice și exegetice asupra sacramentelor

- **Beasley-Murray, George R.** *Baptism in the New Testament*. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1962.
- **Ferguson, Everett.** *Baptism in the Early Church: History, Theology, and Liturgy in the First Five Centuries*. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2009.
- **Jeremias, Joachim.** *The Eucharistic Words of Jesus*. London: SCM Press, 1966.
- **Marshall, I. Howard.** *Last Supper and Lord's Supper*. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1980.
- **Dunn, James D.G.** *Baptism in the Holy Spirit: A Re-examination of the New Testament Teaching on the Gift of the Spirit in Relation to Pentecostalism Today*. London: SCM Press, 1970.

3. Perspective istorice și liturgice

- **Johnson, Maxwell E., and Chase, Nathan P.** *The Apostolic Tradition: A Commentary*. Collegeville, MN: Liturgical Press, 2023.
- **McGowan, Andrew B.** *Ancient Christian Worship: Early Church Practices in Social, Historical, and Theological Perspective*. Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2014.
- **Bradshaw, Paul F.** *Early Christian Worship: A Basic Introduction to Ideas and Practice*. Collegeville, MN: Liturgical Press, 1996.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Metodologia cercetării sacramentale: surse, metode, instrumente	Atelier interactiv, lucru pe texte, bibliografie	Inițiere în metodele critice și comparative ale misterologiei
2. Tipologia botezului în tradițiile iudaică și creștină	Studii de caz, discuție, lucru pe grupe	Analiză comparativă a simbolismului botezului în VT și NT
3. Exegeza patristică a Botezului: mărturii și interpretări timpurii	Lectură dirijată, dezbateri, prezentări	Studierea primelor interpretări ale Botezului la Părinții Bisericii
4. Practica și controversa pedobaptismului în primele secole	Studiu de caz, analiză documentară, dezbateri	Analiză a surselor istorice și a dezvoltării practicii în Tradiție
5. Mirungerea între Biblie, Tradiție și contemporaneitate	Discuții aplicate, prezentări, comparație rituală	Examinarea diferențelor de practică între confesiuni și perioade istorice
6. Mărturisirea păcatelor: perspective istorice, biblice și pastorale	Studiu de caz, dezbateri, exercițiu practic	Analiză comparativă a practicilor și efectelor Tainei în comunitate

7. Analiză comparată: ritualul și teologia Euharistiei în tradițiile creștine	Studii de caz, prezentări, dezbateri	Compararea practicilor liturgice și a fundamentelor teologice
8. Controverse și interpretări: Euharistia în context iudaic și greco-roman	Discuție tematică, analiză de text, atelier	Rolul Euharistiei în polemicele interreligioase și sociale
9. Dimensiunea sacramentală a hirotoniei în epoca apostolică	Analiză documentară, dezbateri, exercițiu aplicat	Studiu de text și reflecție asupra continuității sacramentale
10. Succesiunea apostolică: teologie, istorie, relevanță actuală	Prezentări, dezbateri, lucrări individuale	Evaluarea critică a conceptului de succesiune în diferite tradiții
11. Cununia creștină: modele familiale și provocări moderne	Atelier aplicativ, dezbateri, studii de caz	Discuție despre implicațiile etice și sociale ale cununii astăzi
12. Sf. Maslu – ritual, teologie și receptare în Biserica primară	Analiză liturgică, lectură de texte, prezentări	Examinarea dezvoltării și variabilității ritualului în istorie
13. Practica Maslului: clarificări exegetice și liturgice	Exercițiu exegetic, discuție aplicată, studiu de caz	Identificarea și discutarea surselor confuziei liturgice
14. Sinteză tematică: relevanța misterologiei pentru viața și misiunea Bisericii azi	Discuție finală, reflecție de grup, evaluare	Integrarea cunoștințelor, aplicații practice și orientări de cercetare

Bibliografie

1. Studii tematice și interdisciplinare

- **Boersma, Hans.** *Sacramental Preaching: Sermons on the Hidden Presence of Christ*. Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2016.
- **Brunk, Timothy.** *The Sacraments and Consumer Culture*. Collegeville, MN: Liturgical Press, 2021.
- **Turner, Paul.** *Eucharistic Reservation: An Ecumenical Study*. Collegeville, MN: Liturgical Press, 2020.
- **Denysenko, Nicholas E.** *Chrismation: A Primer for Catholics*. Collegeville, MN: Liturgical Press, 2014.

2. Lucrări recente și relevante

- **McGann, Mary E.** *The Meal That Reconnects: Eucharistic Eating and the Global Food Crisis*. Collegeville, MN: Liturgical Press, 2017.
- **Gabrielli, Timothy R.** *One in Christ: Virgil Michel, Louis-Marie Chauvet, and Mystical Body Theology*. Collegeville, MN: Liturgical Press, 2016.
- **Peterson, Brent.** *The Sacraments: A Wesleyan Theology*. Kansas City, MO: The Foundry Publishing, 2024.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținuturile disciplinei sunt în concordanță cu cerințele comunității academice și profesionale din domeniul teologiei, studiilor biblice și al istoriei Bisericii, răspunzând nevoii de formare a unor specialiști capabili să analizeze critic și interdisciplinar fenomenele misterologice ale creștinismului timpuriu. Tematica disciplinei reflectă așteptările angajatorilor din mediul universitar, clerical și din instituțiile culturale sau educaționale, care solicită competențe de cercetare, interpretare și transfer de cunoștințe, precum și capacitatea de dialogare cu mediul științific și cu societatea contemporană.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- Înțelegerea conținutului teoretic prezentat la curs - Capacitatea de analiză critică și sinteză	- Examen scris/oral	90%
10.5 Seminar/laborator	- Participare activă la discuții și dezbateri - Capacitatea de argumentare exegetică pe baza textelor studiate	- Evaluare continuă - Observarea participării și implicării	10%
10.6 Standard minim de performanță			
• Tratarea coerentă și argumentată a cel puțin unui subiect din tematica examenului final.			

- Indicarea unei bibliografii minime, relevante pentru subiectul abordat.
- Răspuns corect și fundamentat la cel puțin o întrebare suplimentară adresată în cadrul evaluării (scrise sau orale).

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

Nu se aplică

Data completării:
12 aprilie 2025

Semnătura titularului de curs

Pr. prof. emerit dr. Stelian Tofană

Semnătura titularului de seminar

Pr. prof. emerit dr. Stelian Tofană

Data avizării în departament:
17.04.2025

Semnătura directorului de departament

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".